

Gemeente Maastricht

> RETOURADRES Postbus 1992, 6201 BZ Maastricht

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

Aan de fractie Liberale Partij Maastricht
Mevrouw K. Nuyts

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Schriftelijke vragen inzake burgerparticipatie

DATUM
9 december 2022
Verz. 9 december 2022

BIJLAGEN
1

BEHANDELD DOOR
F (Fedor) Coenen

TELEFOONNUMMER
043 3504940

ONZE REFERENTIE
2022.17997

E-MAILADRES
fedor.coenen@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 - 350 4310

UW REFERENTIE

Geachte mevrouw Nuyts,

Op 28 november heeft u schriftelijke vragen gesteld over het thema burgerparticipatie. We zijn het met u eens dat dit een belangrijk thema is, onze ambitie is om burgerparticipatie deze collegeperiode te versterken. Daarbij is het inderdaad van belang om een helder beeld te hebben van welke vormen van participatie je kunt onderscheiden, wanneer je burgerparticipatie wel inzet en wanneer niet, wat het kan opleveren en wat ieders rol hierin is. Om hierover tot een gezamenlijk gedragen beeld te komen wordt momenteel op basis van het raadsbesluit van 16 november 2021 over het Startdocument Participatie toegewerkt naar een gemeentelijk Participatiekader en een Participatieverordening. Deze zullen begin 2023 ter besluitvorming aan uw raad worden aangeboden, zoals aangekondigd in de recent door de raad vastgestelde programmabegroting. We koersen daarop op een stadsronde op 17 januari, de domeinvergadering van 14 februari en de raadsvergadering van 28 februari 2023.

Ter voorbereiding op aanbieding van dit raadsvoorstel vond dinsdagavond 29 november een goedbezocht 'benen-op-tafel-overleg' met de gemeenteraad over burgerparticipatie plaats, waarin diverse door u genoemde thema's aan bod zijn gekomen. De sheets van deze bijeenkomst treft u bijgevoegd aan. Verder vond dinsdagavond 6 december een tweede sessie voor de gemeenteraad over burgerparticipatie plaats, waarbij ingezoomd is op het instrument van het burgerberaad.

Ik verwacht dat deze twee raadsavonden alsmede het binnenkort toe te zenden raadsvoorstel met Participatiekader en Participatieverordening verhelderend zullen zijn. Mochten er dan toch nog vragen resteren, dan kunt u die uiteraard inbrengen in het besluitvormingstraject van betreffend raadsvoorstel.

Hoogachtend,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Maastricht,

Manon Fokke
Wethouder Financiën, Bedrijfsvoering, Burgerparticipatie en Lobby

Schriftelijke vragen

Agenda

1. Wat is participatie?
2. Waarom is participatie belangrijk?
3. Wat kunnen we leren van andere gemeenten?
4. Wat doen we al in Maastricht?
5. En wat maakt het ingewikkeld?
6. Rol gemeenteraad
7. Hoe doen we dit in Maastricht?
8. Het proces
9. Praktijkvoorbeeld
10. In gesprek

Aftrap

aftrap

In drietallen

1. `Waar ben je nieuwsgierig naar vandaag?
2. Wat weet je al van het onderwerp participatie?
3. Wat hoop je vandaag te weten te komen?

Terugkoppeling door 1 persoon van het groepje in één zin

Definitives

Definities

Bij ***burgerparticipatie*** is de gemeente initiatiefnemer en betreft zij burgers, bewoners en partners.

Bij ***overheidsparticipatie*** nemen inwoners of ondernemers zelf een initiatief om de stad of hun leefomgeving te verbeteren. Als gemeente zijn we bij vrijwel alle initiatieven bevoegd gezag.

De ***initiatiefnemer*** is degene met het idee of het plan. Bij de initiatiefnemer ligt de bal als het gaat om het initiëren van participatie.

De ***stad***. Er zijn verschillende groepen en organisaties waar de gemeente een intensieve relatie mee heeft. Al deze groepen hebben een belang bij de stad

Inspraak is de wettelijke regeling die invulling geeft aan het betrekken van belanghebbenden bij besluitvorming om zo een beter afgewogen besluit te nemen. Sommige vormen van inspraak zijn verplicht. Hoewel de doelstellingen van inspraak en participatie elkaar kunnen overlappen, is het niet zo dat participatie (wettelijke) inspraak vervangt.

Wat is participatie?

Definitie

Participatie betekent ***actieve deelname***

Het is afgeleid van de Latijnse woorden *pars* (deel) en *cipere* (nemen).

Wanneer over participatie wordt gesproken, is er altijd sprake van een subject en een object, ook als dat niet expliciet wordt gemaakt.

Participatie is de verbreding van het begrip **inspraak**

Burgers kregen "inspraak" in ambtelijke procedures, en werden gehoord door de overheid, Inspraak werd slechts een recht om verbale kanttekeningen te mogen plaatsen, waartoe veel inspraakprocedures al snel waren verworpen.

Daarop werd de term *participatie* gelanceerd: mensen wilden **structureel actief** meedoen

Vormen van participatie

MEEbeslissen

SAMENwerken

MEEpraten

raadplegen

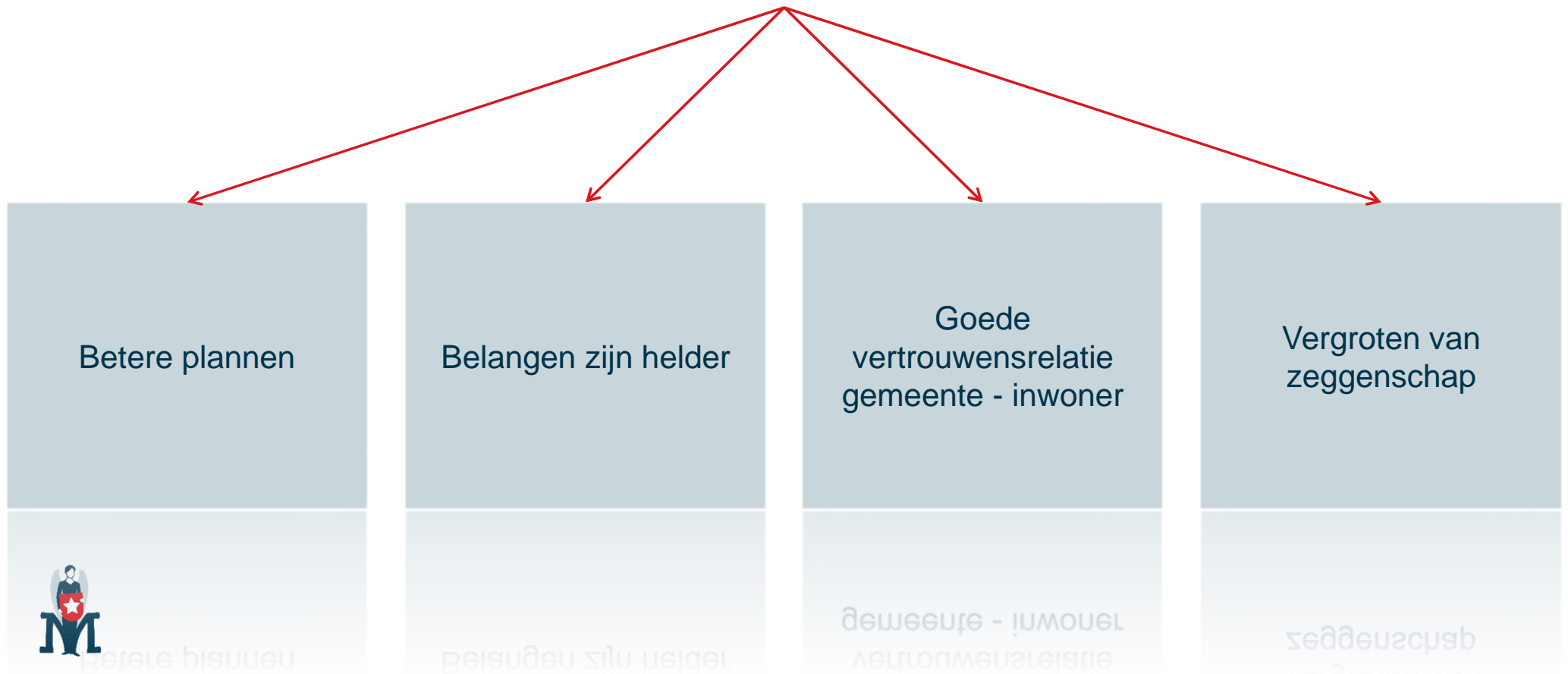
informereren

Wanneer participatie?

Wat levert participatie op?

Vormen van participatie

Schouw op locatie

Kinder burgemeester

Online poll

Burgerberaad

Jeugdlintje

Informatie
bijeenkomsten

focusgroepen

Interviews op straat

interactieve kaart

enquête

Ronde tafel gesprekken

inloopbijeenkomst

website

Burgerbegroting

Adviesraden

Keukentafel
gesprekken

Et cetera

Hoe hangt het geheel samen?

Participatiekader -> uitgeschreven hoe we met elkaar omgaan

Participatie verordening -> is de juridische weergave van deze afspraken

Participatie is in lijn met deze twee documenten.

Dus.... Bijvoorbeeld de participatieleidraad is een nadere uitwerking
maar in lijn met de afspraken uit kader en verordening

Waarom is participatie
belangrijk?

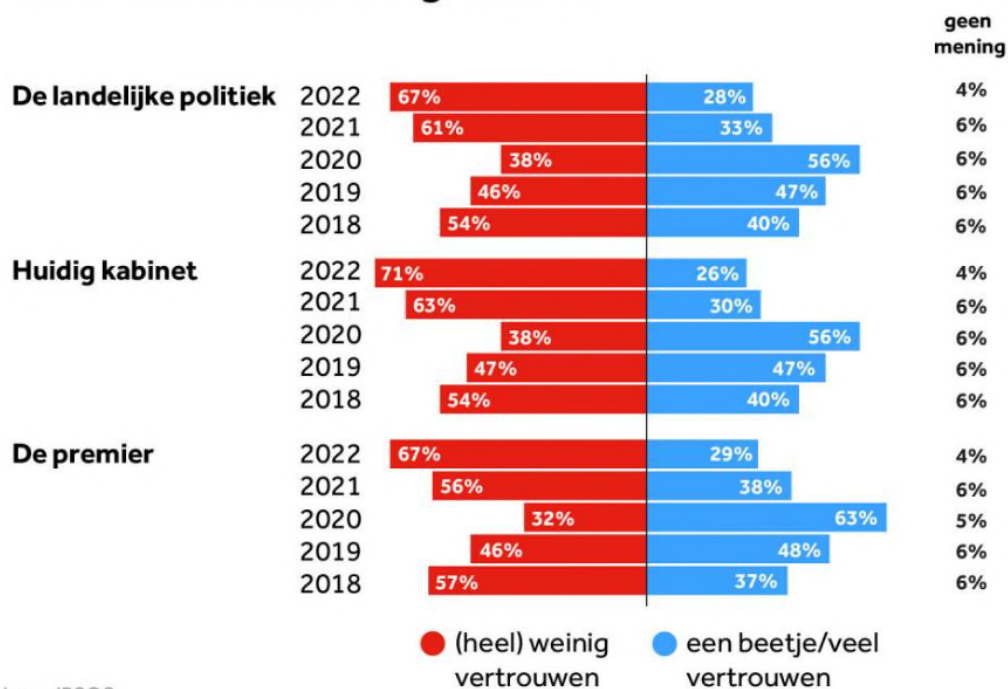

Participatie, waarom is het belangrijk?

Representatieve
democratie

Vertrouwen verder afgenomen

bron: IPSOS

[Enquête: vertrouwen in de politiek is enorm laag \(nos.nl\)](#) 20 september 2022 NOS bron IPSOS

nationale ombudsman

voor professionals 070 - 3563 550

Professionals > Actueel >

Nationale ombudsman in gesprek met Per Saldo 'Overheid moet vertrouwen terugwinnen'

30 juni 2021

Ombudsman Reinier van Zutphen vindt er geen doekjes om: 'De overheid wantrouwt haar burgers, denken aan fraude staat voorop. Hier moet snel verandering in komen. Budgethouders ervaren dit toenemende wantrouwen aan den lijve.'

nationaleombudsman.nl →

Ik zoek informatie over...

Vertrouwen in de overheid herstellen

Published on December 24, 2021

Raoul Leering
Doet Macro- economisch onderzoek bij Economisch Bureau ING en is columnist van De Financiële Telegraaf en MeJudice.nl

Vertrouwen burger herwinnen? Begin met de burger minder te w...

...tenaffaire het vertrouwen van de burger terug te w... dan alleen de compensatie voor de gedupeer... bijvoorbeeld ook kan bij... van economie... in uitkeringsgerechtigden wordt losgelaten.

EEN CONSTITUTIONEEL HOF KAN HET VERTROUWEN IN DE OVERHEID HERSTELLEN

Geplaatst op: 26 mei 2021 Laatst aangepast op: 11 juni 2021

Hoe herstellen we het vertrouwen tussen burger en overheid, en tussen parlement en regering? Volgens emeritus hoogleraar Staats- en bestuursrecht Hub. Hennekens kan het instellen van een constitutioneel hof daarbij helpen.

Raad van State

hoog contrast lees voor ▶

Actueel Adviezen Uitsp

U bent hier: Home > Publicaties > Toespraken vice-president > Investeren in vertrouwen

Investeren in vertrouwen

Lezing van vice-president Thom de Graaf over het jaarverslag van de Raad van State 2020 voor de Academie voor Wetgeving in Den Haag op 24 juni 2021.

Dames en heren,

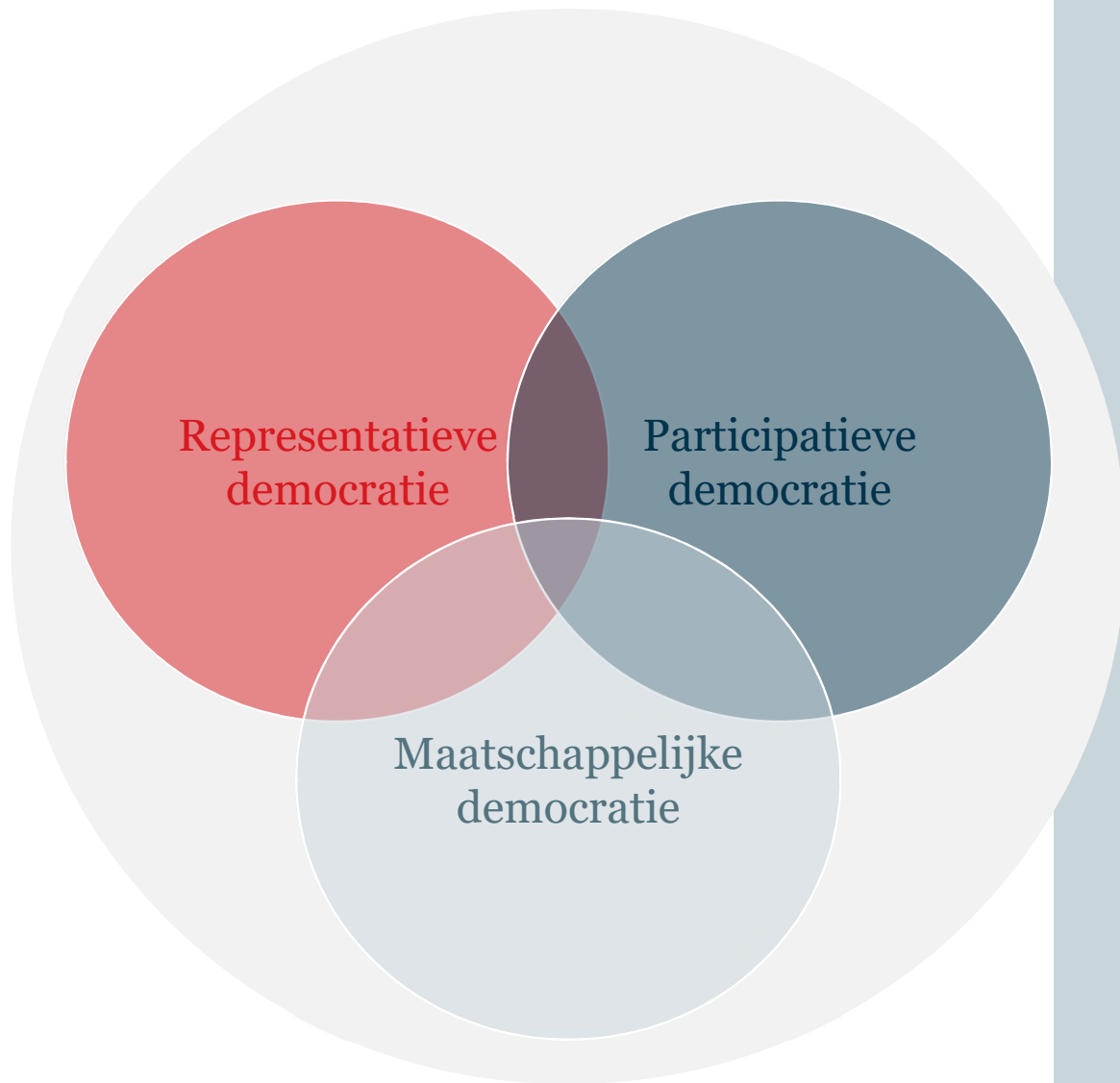
Het is inmiddels een jarenlange traditie dat de vice-president van de Raad van State in juni een lezing mag verzorgen voor de Academie voor Wetgeving en de Academie voor Overheidsjuristen. Een lezing over het centrale thema van het meest recente jaarverslag van de Raad van State. Mijn voorganger deed het en ik heb dat stokje in juni 2019 van hem overgenomen. Inmiddels is het voor de tweede keer op rij dat de

Nieuws...

Minder dan 30 procent Nederlanders heeft veel vertrouwen in overheid

In anderhalf jaar is het percentage Nederlanders dat veel vertrouwen heeft in de overheid drastisch gedaald: van 70 procent in april vorig jaar tot minder dan 30 procent in september 2021. Dat blijkt uit onderzoek van drie universiteiten en meerdere gemeenten.

De Persgroep | 11 november 2021, 16:10

Hoe verhoudt zich dit tot elkaar?

Op allerlei manieren betrekken gemeenten hun inwoners bij het ontwikkelen en uitvoeren van gemeentelijk beleid.

Is een wettelijke plicht

Inwoners organiseren zichzelf rond maatschappelijke vragen.

Wat kunnen we leren van andere gemeenten?

- Groningen
- De Bilt
- Amsterdam
- Almere
- Sittard-Geleen
- Eindhoven

En ook

- Provincie Utrecht
- Provincie Overijssel

Quotes vanuit de andere gemeenten

Het kost tijd

- Participatie is geen waarheid als het op papier staat.
- Temper je verwachtingen qua participatie.

Rolvastheid

- Zorg dat het contact ligt waar het contact gemaakt wordt.
- Wees duidelijk aan de voorkant.

Continuïteit

- Je hebt ambtelijk en bestuurlijk een koploper nodig.
- Sta achter je ambtenaren en verander niet van koers.

Nabijheid

- Gebiedsgericht werken is iets dat bij ons al 20 jaar bijschaving behoeft.
- Het ging echt vliegen toen de wijk zelf een programma mocht maken.

Leren van en met elkaar

- Ga gewoon proberen en leer daarvan.
- Keep it simpel.
- Stel een grens aan participatie (3 opties aanbieden)

Investeer

- Maak budget structureel. Steeds vaker ook cofinanciering.
- Participatie kost geld en mankracht.
- Lef hebben!

Wat kunnen we leren van andere gemeenten?

Nabijheid
werkt

Werk
nabijheid

Het kost tijd

Het kost tijd

Leer van én
met elkaar

met elkaar

Rolvastheid

Rolvastheid

Continuïteit

Continuïteit

Investeer in tijd, geld
en de ambtelijke
organisatie

organisatie
en de ambtelijke

Wat kunnen we specifiek leren over nabijheid?

Beperk het **aantal** gebieden met gerichte ambtelijke capaciteit.

Lijnorganisatie aanhaken door het organiseren van **gebiedstafels**.

Bij de gebiedstafels:

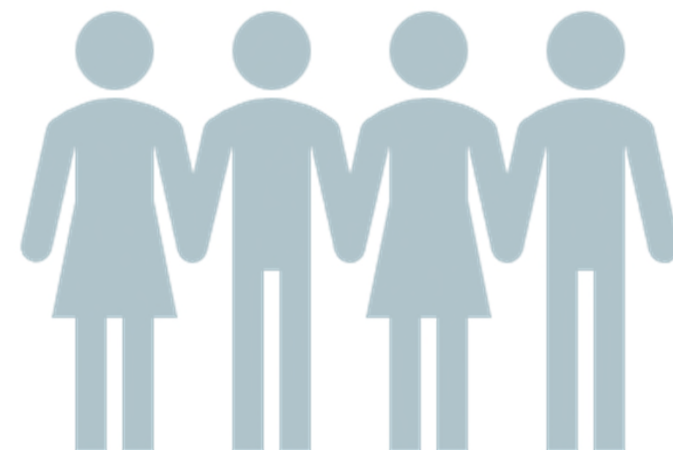
- Worden knopen doorgesneden of opgeschaald.
- Snel handelen door het instellen van een 'fixbudget' per gebied.

Leg de **verantwoordelijkheid** voor gebiedsgericht werken hoog in de organisatie en maak het zichtbaar in de portefeuillevindeling.

Participatie is **van de gemeente** en geen afdeling

Zorg voor **kennisborging**

Nabijheid kan worden bereikt door gebiedsgericht te werken

Wat doen we al in Maastricht?

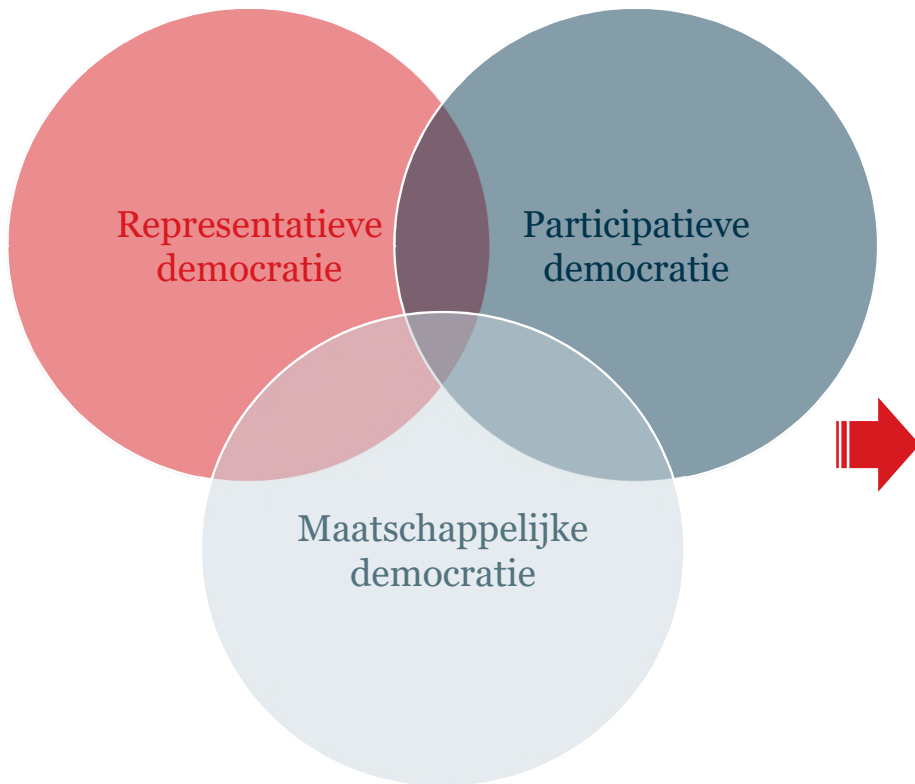
Voorbeelden van wat we al doen in Maastricht

Burgerbegroting	Kinder burgemeester	Pilot houtstook	Hoogwater
Jeugdlintje	Uit je dak	kennedybrug	Mijn groen Maastricht
Maastricht-LAB	Project meetbuisjes	Sport en speelplekken	Centrumplan De Heeg
Zomerstraat	Schoolstraten	Heugemerveld	Maastricht van Morgen
Et cetera			

Wat maakt het
ingewikkeld?

Wat maakt het ingewikkeld?

- Participatieve democratie als noodzakelijke aanvulling op representatieve democratie
- Participatie is niet het recht van de sterkste
- Participatie is geen draagvlak
- Start je een traject, dan moet je ook wat doen met de uitkomsten
- Je hebt dus niet altijd alle ruimte om anders te besluiten
- Voorstellen uit participatie kunnen ook op de agenda van de raad komen
- Het kan dus wringen!

Rol gemeenteraad

De gemeenteraad heeft een **wisselende rol** wat betreft participatie.

→ Participatie betekent immers niet altijd hetzelfde.

De raad richt zich tot de **'wat'** en **'waarom'** vraag. Het **'hoe'** is aan het college.

→ De raad geeft hiervoor duidelijke richtlijnen af.

Geef **duidelijkheid** zowel voor- als achteraf bij het participatieproces

→ Verwachtingsmanagement

Beleidsvoorbereiding **College** is aan zet

Inwoners en organisaties denken en praten mee:

- Wat is het plan?
- Hoe moet dat vorm krijgen?

Rol van de raad

Kaders stellen;

- Wat zijn de verwachtingen?

Ligt vast in de participatieverordening en het participatie kader

Besluitvorming **Raad** is aan zet

College komt tot een raadsvoorstel
(na samenspraak met inwoners en organisaties)

- Raad toetst het raadsvoorstel bij inwoners en organisaties d.m.v. een stadsronde.
- Raad neemt besluit.

Rol van de raad

1. Raad neemt een besluit:
 - Toetst het college op nakoming participatieafspraken.
 - Toetst het voorstel op de input van inwoners en organisaties.
2. Raad bepaalt;
 - De vorm van de stadsronde.
 - Wie er wordt uitgenodigd.

Raad stelt de regels op in het Reglement van Orde en geeft hier uitvoering aan.

Beleidsuitvoering **College** is aan zet

Uitvoeren raadsbesluit en beleid. Inwoners en organisaties betrekken voor:

- SAMENwerken en
- MEEbeslissen bij uitvoering

Rol van de raad

Kaders stellen;

- Wat zijn de verwachtingen?

Ligt vast in de participatieverordening en het participatie kader

Participatie doen we al

College is aan zet

Vorbereiding

Burgerpanel

- Vergaren van meningen, ideeën, kennis

Samenwerken

- Opstellen plan (bijv. via een werkgroep)

Raadplegen

- Bijv. via een informatie- of inspraakavond
- Bijv. via enquête of onderzoek

Uitvoering

Overdragen

- Deels uitbesteden (bijv. aan een bewonersgroep)

Evaluatie

Raadplegen

- Vergaren van meningen, ideeën, kennis (bijv. via een gebruikersgroep)

Raad is aan zet

Beleidsagendering

Raadplegen

- Peilen wat er leeft (bijv. via politiek café)

Overdragen

- Meebeslissen over de agenda van de raad (bijv. via een burgerinitiatief)

Besluitvorming

Raadplegen

- Adviseren aan bestuur (bijv. via enquête of onderzoek)
- Stadsronde (bijv. inspreken, vergaderen op locatie of andere werkvormen)

Evaluatie

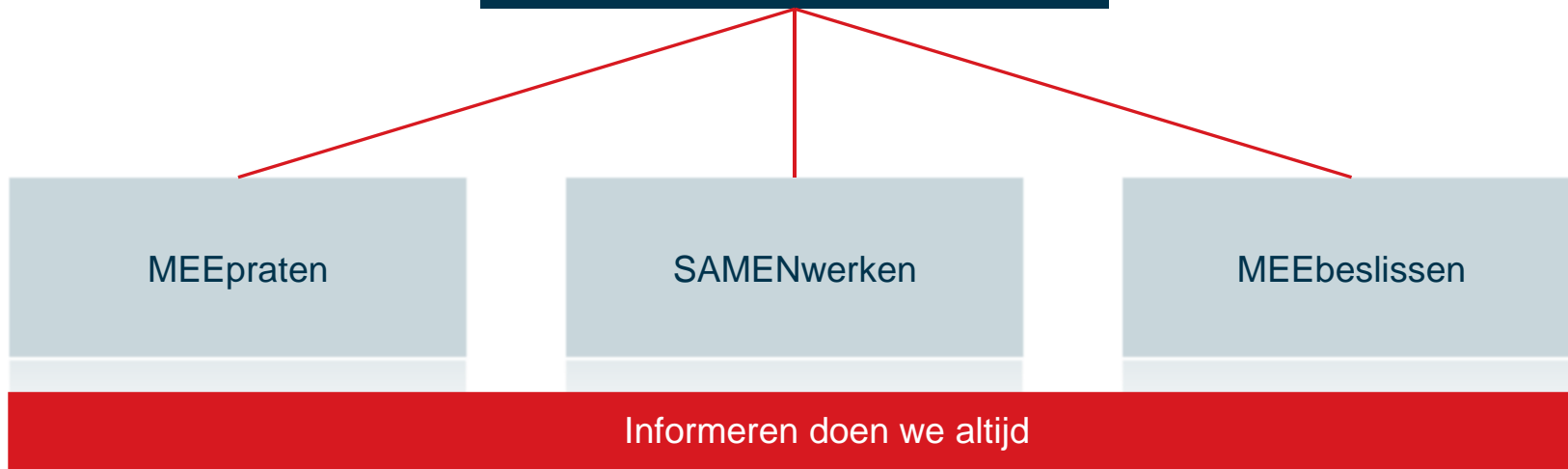
Raadplegen

- Vergaren van meningen, ideeën, kennis (bijv. via een gebruikersgroep)

Hoe doen we dat in
Maastricht?

Hoe doen we dat in Maastricht?

Door de stad te laten meepraten krijg je om meningen, ervaringen en ideeën in te brengen. De stad helpt je bij het besluit. Je hoeft de inbreng van anderen niet over te nemen

Je gaat met elkaar in gesprek over wie welke rol oppakt en wie welke verantwoordelijkheid heeft. Bijvoorbeeld in de organisatie van een project, het overnemen van onderhoud en beheer, het doen van onderzoek voor beleid of meewerken aan het opstellen van een visie.

Hiermee kies je ervoor het besluit uit handen te geven. Als je de mogelijkheid voorparticipatie niet mogelijk vind dan is het nog belangrijker dan bij de andere manieren besloten vooraf helderheid te scheppen in ieders rol. De kaders waarbinnen beslissingen genomen kunnen worden, moeten heel duidelijk zijn. Voorbeelden: Burgerbegroting, Burger(be)raad. Maatschappelijke initiatieven, Right to challenge

De 11 geboden van Maastricht

1. Ben transparant
2. Gelijkwaardigheid tussen gesprekspartners
3. Persoonlijk contact werkt beter
4. Informatieverstrekking moet goed zijn
5. Duidelijkheid vooraf is nodig over
6. Duidelijk en openheid achteraf zijn ook nodig
7. Je kunt niet iedereen tevredenstellen
8. Iedereen houdt zich aan de gemaakte afspraken
9. Ook de stad, en dus niet alleen de gemeente, mag aangesproken worden op verantwoordelijkheid
10. Inwoners hebben een ingang nodig bij de gemeente en deze ingang moet stabiel zijn
11. Aandacht voor doelgroepen is essentieel.

Uitkomst dialoogavonden over burger- en overheidsparticipatie (8, 15 en 21 april 2019)

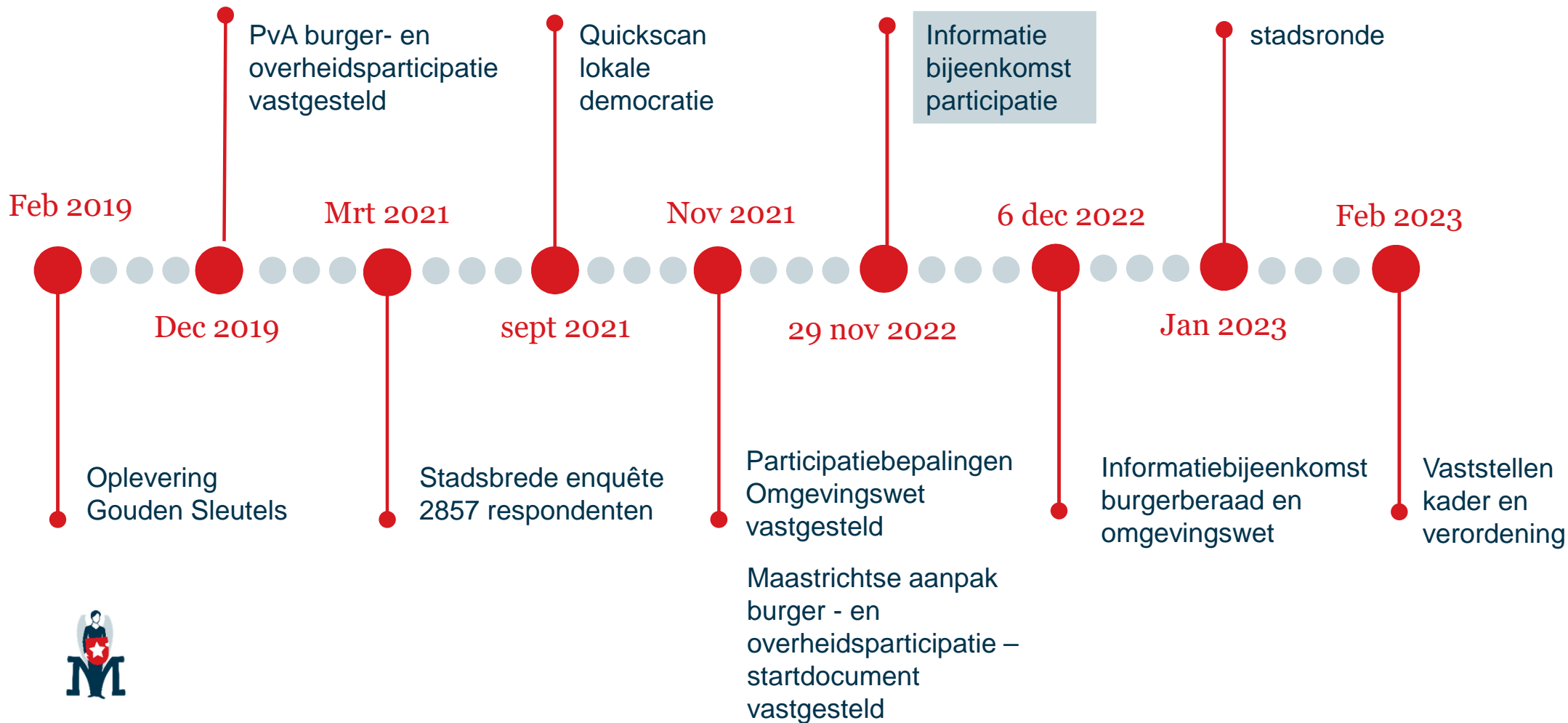
Stappen participatie?

- 1** Analyse van de vraag
 - Waar gaat de participatie over?
 - Wettelijke kaders
 - etc
- 2** Aanpak bepalen
 - MEEpraten
 - SAMENwerken
 - MEEbeslissen
- 3** Afspraken
 - Verwachtingen checken en delen
 - Evalueren

Het proces

Informatie
bijeenkomst
participatie

Praktijkvoorbeeld

Het Viegenpark

Praktijkvoorbeeld

Maatschappelijke
democratie

'De ambtenaren vonden 2,5 jaar voor
boombanken heel snel'

VIEGENPARK

Mare Knibbe en Klasiën Horstman bij de kruidentuin in aanleg.
© BAS QUAEDVLIEG

Door Joos Philippens

Wat zand, een kraan en een paar boombanken sieren een Maastrichts park. Het duurde 2,5 jaar. Twee wetenschappers over tragiek in de burgerparticipatie. 'Ambtenaren vonden dat heel snel.'

MAASTRICHT - Het Viegenpark in Maastricht-West. Bijna vier voetbalvelden groot en een potentiële ontmoetingsplek vanjewelste, maar in de praktijk vooral een grote grasvlakte tussen de wijken Caberg en Malpertuis. Ergens halverwege een paar banken die uit bomen zijn gezaagd, met zand en een waterpomp.

De Limburger, 26-10-22

Aan de slag

Het lijkt zo eenvoudig maar...

4 perspectieven

- Raad
- Initiatiefnemer
- Beleid
- Uitvoering

De opdracht

- Maak 4 groepen
- Lees gedurende 5 minuten de uitgangspunten door
- Overleg hoe je de uitgangspunten waar je voor staat in het project gaat brengen

Het resultaat in de praktijk

Eind 2019 een bloembollenlint aangelegd voor meer kleur in het voorjaar.

In 2020 zijn nieuwe bomen aangeplant voor meer biodiversiteit en schaduw en ook twee bloemenweiden met vaste planten ingezaaid in het kader van het project Lepidoptarium met kunstenaar Stephan Cools.

De stichting heeft financiële steun bij de Elisabeth Strouven Fonds en Leefbaarheidsfonds aangevraagd, en ze hebben ook de prijs 'Onze buurt' gewonnen, bijdrage van Leefbaarheidsfonds.

Voorjaar 2022 is aan de Widelanken een ontmoetingsplek 'Natuurelementen' voor buurtbewoners van aangelegd. Er zijn boomstammen, klimbomen, een maaskeienkring, een graafkuil met zand en een handmatige waterpomp gerealiseerd.

In 2022 is er in overleg met de stichting en samenwerking met de gemeente heeft CNME er een klein mergel bijen hotspot gerealiseerd.

24 september 2022 opening natuurelementen Viegenpark

In gesprek

Wat is de rol van de raad bij participatie?

Waar gaat de raad wel over bij participatie?

Maar ook waarover niet?

Wat heeft de raad nodig ten aanzien van participatie?

Wat wil de raad ons meegeven?

